

פתיחה לפרק "מאימתי קורין"

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.
וְאֵתְּהִי אֵת ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ.
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ.
וְשָׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִקְוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ
וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ.
(דברים ו ד')

בעיית היסוד בפרק "מאימתי קורין" היא: מה המשמעות המוגדרת בפסוקי "שמע", ובמיוחד כיצד להבין את המלים "בשכבך ובקומך" כהוראה מדויקת הלכה למעשה.

עם קריאת דברי התורה עצמם אפשר לראות בפסוקים אלה דברי זרוז כלליים המעוררים ללמוד התורה בכלל בכל מצב. אולם מסורת התורה שבעל פה מקבלת, בעקרה, את החובה לקרוא "קריאת שמע" פעמים בכל יום, בבוקר ובערב. "קריאת שמע" מורכבת משלש פרשיות בתורה, "שמע" (דברים ו' ד-ט) "והיה אם שמוע" (דברים י"א יג-כא) "ויאמר" או פרשת ציצית (במדבר ט"ו לז-מא) והיא נאמרת כדרך שינון וחזרה על עיקרי היהדות. לפי תפיסה זו "ושננתם... בשכבך ובקומך" יש להם מובן מדויק, ובעיות היסוד בפרק זה אכן קשורות בפירוש "בשכבך ובקומך".

השאלה האחת היא מהו פרוש "בשכבך ובקומך", היש כאן קביעת זמן לאמירת "הדברים האלה", או אף תאורו של מצב ידוע או הזדמנות בה יש לקרוא את הדברים "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך". אם "בשכבך ובקומך", קובעים את זמן "קריאת שמע", אין זו קביעה מוגדרת כדרך

ומעבר לשאלות הטכניות של ההלכה נרמזות בעיות מעמיקות ופנימיות יותר. היום והלילה אינם עוד אך זמנים בלבד, מקבלים הם תוכן עמוק, כאשר בהם מתבטאים רעיונות יותר פנימיים, ובעלי משמעות, כאשר היום והלילה מסמלים תקופות עליה וירידה בחיי העם ובחיי הפרט. ושאלות ההלכה הופכות להיות בעיות-עיוניות ונפשיות.